

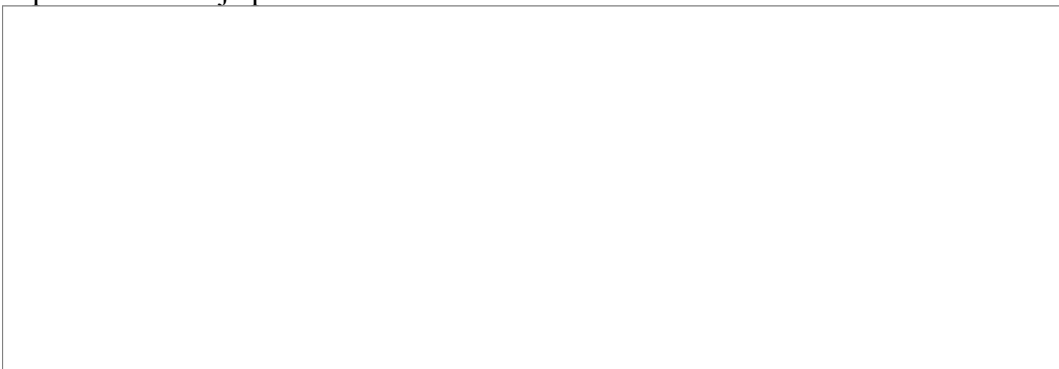
4.6.2 Odpor v obvodu střídavého proudu

Předpoklady: 4207, 4601

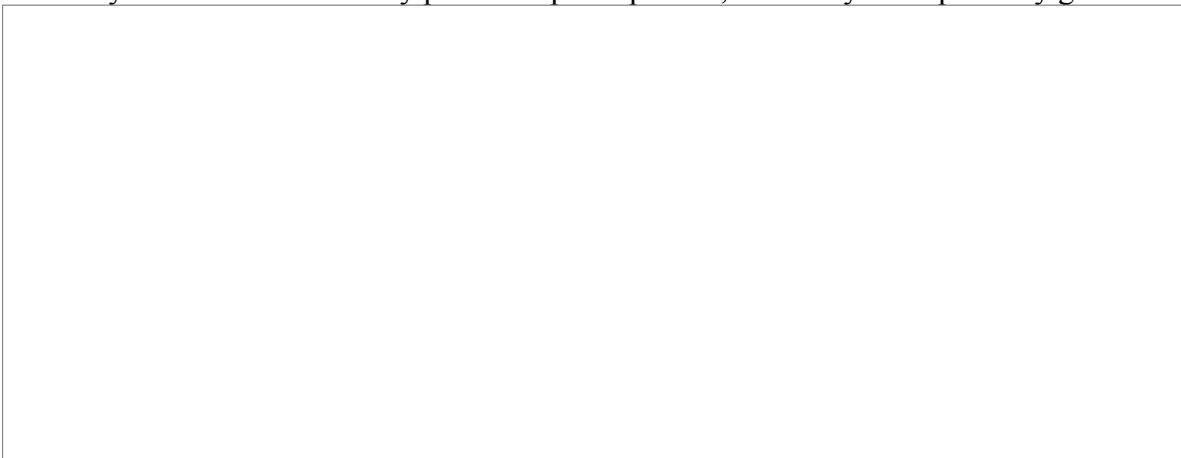
Pedagogická poznámka: Látka v této hodině nezabere 45 minut. Buď je možné hodinu maximálně popohnat shrnout vše do 5 minut a začít ihned následující hodinou, nebo vše normálně probrat a zbývajících 20 minut věnovat něčemu jinému. Například opakování některých pojmů z dílu 3 *Kmitání a mechanické vlnění*, které budeme potřebovat v dalších hodinách (například fázový posun apod.)

Pokus: Zapojíme rezistor s žárovkou do obvodu střídavého napětí a pak do obvodu stejnosměrného napětí a budeme je pozorovat.

Žárovky svítí v obou případech stejně $\Rightarrow$ odpor se chová ve střídavém a stejnosměrném obvodu stejně omezuje proud v obvodu.

Pokud bychom sledovali časový průběh napětí a proudu, získali bychom podobný graf:

proud i napětí dosahují maximálních (nulových, minimálních) hodnot ve stejný okamžik $\Rightarrow$ obě sinusoidy mají synchronizovaný průběh = mají stejnou fázi $\Rightarrow$ fázový rozdíl je nulový $\varphi=0$

Ohmův zákon platí:

- pro maximální hodnoty U_m , I_m : $I_m = \frac{U_m}{R}$
- pro okamžité hodnoty u , i : $i = \frac{u}{R}$

Př. 1: Okamžitá hodnota střídavého napětí zdroje je dána vztahem $u = U_m \cdot \sin(\omega \cdot t)$. Urči vztah pro okamžitou hodnotu proudu pokud je v obvodu zapojen pouze rezistor o odporu R .

Podle Ohmova zákona platí: $i = \frac{u}{R} = \frac{U_m \cdot \sin(\omega \cdot t)}{R} = \frac{U_m}{R} \cdot \sin(\omega \cdot t) = I_m \cdot \sin(\omega \cdot t)$ (označili jsme si $I_m = \frac{U_m}{R}$)

Př. 2: Urči hodnotu odporu zapojeného v pokusném obvodu a porovnej ji se jmenovitou hodnotou danou čárovým kódem.

Naměřené hodnoty $U = 5,3 \text{ V}$, $I = 0,11 \text{ A}$

Ohmův zákon $I = \frac{U}{R} \Rightarrow R = \frac{U}{I} = \frac{5,3}{0,11} \Omega = 48 \Omega$

Spočtená hodnota dobře odpovídá jmenovité hodnotě 50Ω .

Shrnutí: Odpor se chová v obvodu střídavého napětí stejně jako v obvodu stejnosměrného napětí – zmenšuje procházející proud, který je ve fázi s napětím.